

TALEPAPIR

DET TALTE ORD GÆLDER

Anledning	Samråd i Udvalget for Landdistrikter og Øer
Titel	Svar på spørgsmål F (a-c)
Målgruppe	Udvalget for Landdistrikter og Øer
Arrangør	Udvalget for Landdistrikter og Øer
Taletid	10 min.
Tid og sted	Fredag d. 19. april 2019 kl. 10.30-11.30 i Folketinget

Disposition

1. Indledning
2. Svar på spørgsmål Fa
3. Svar på spørgsmål Fb
4. Svar på spørgsmål Fc

1. Indledning

- Det skal være sådan i Danmark, at alle – uanset hvor de bor – har adgang til uddannelser af høj kvalitet.
- Og det tror jeg, vi er enige om her i lokalet.
- Og det er også derfor, I har kaldt mig i samråd om VUC-udbuddet i yderområderne.
- Og I har stillet mig tre spørgsmål. Men inden jeg besvarer dem, er der nogle helt generelle forhold, som jeg gerne vil slå fast.
- For det første så er VUC'erne statsligt selvejende institutioner. Det indebærer et betydeligt *lokalt* ansvar for, at uddannelsesaktiviteterne tilrettelægges og gennemføres på en hensigtsmæssig måde.
- Jeg er stor tilhænger af selvejet, fordi det betyder, at der er stor decentral frihed og et stærkt lokalt ejerskab. Og det er både sundt og fornuftigt, at uddannelsesinstitutionerne har et stort ansvar for de forhold, der har betydning lokalt.
- Jeg mener, vi skal værne om selvejet – også i denne sammenhæng. Vi skal ikke fra Christiansborg regulere, hvordan den præcise udbudsstruktur skal se ud, og hvor de enkelte udbud skal ligge. Det mener jeg er en helt central præmis, når vi diskuterer VUC-strukturen og udbud af almen voksenuddannelse.
- For det andet er det vigtigt at huske, at VUC'ernes aktivitet over tid går både op og ned.
- Og det er et generelt vilkår for VUC'erne, at tilgangen af kursister er afhængig af konjunkturerne i samfundet. I ”gode tider” der vælger mange at tage et job i stedet for at gå i gang med uddannelse. Og i ”dårlige tider” så er tendensen den modsatte.
- VUC'erne har i rigtig mange år oplevet stor aktivitetsfremgang. Men i disse år står sektoren over for en nedgang i optaget. Målgruppen har gode beskæftigel-

sesmuligheder i øjeblikket, og det er grundlæggende positivt. Det kan VUC'erne naturligvis mærke, ligesom de også vil kunne mærke den forventede aktivitetsnedgang, der følger af FGU-reformen.

- Og det er også vigtigt at holde sig for øje, at udviklingen i VUC-sektoren også skal ses i lyset af FGU-aftalen, som et meget bredt flertal i Folketinget står bag.
- Aftalen betyder som bekendt, at en del af VUC'ernes aktivitet pr. 1. august 2019 overgår til de nye FGU-institutioner. Og det var forventet, at det kan få konsekvenser for VUC-udbuddet i yderområderne, hvor elevgrundlaget i forvejen er lavt.
- Det var partierne bag aftalen fuldt ud klar over. De bebudede lukninger er på den måde ingen overraskelse.
- Når vi alligevel valgte at etablere FGU'en, var det fordi, vi mente, det var det rigtige at gøre for målgruppen. Vi har sat de unge i centrum, og vi har etableret et nyt og bedre uddannelsesstilbud, som kan give denne gruppe af udsatte unge den hjælpende hånd, de har brug for, for selv at blive i stand til at tage ansvar for deres egen fremtid.
- For det tredje så håber jeg, at vi kan få styrket den almene voksenuddannelsesindsats. Og her spiller VUC'erne en helt afgørende rolle, som også har potentiale for at løfte aktiviteten på VUC'erne for den voksne målgruppe.
- Regeringen indgik i oktober 2017 en ambitiøs trepartsaftale med arbejdsmarkedets parter om styrket og mere fleksibel voksen-, efter- og videreuddannelse. I denne aftale spiller de basale færdigheder en væsentlig rolle. Ambitionen er, at der skal ske et markant løft af den voksne befolknings basale færdigheder for at kunne honorere fremtidens kompetencekrav – denne ambition er stadig meget aktuel.
- Og nu til samrådsspørgsmålene, som jeg vil besvare ét ad gangen.

2. Svar på spørgsmål F a)

- Spørgsmål F a) lyder: *Mener ministeren, det er udtryk for en regering, der prioriterer et land i balance, når otte VUC-centre beliggende i provinsen og landdistrikterne lukker som følge af regeringens omprioriteringsbidrag?*
- Lad mig starte med at sige, at jeg ikke køber præmissen for spørgsmålet, nemlig at det er omprioriteringsbidraget, som fører til, at små VUC-afdelinger må lukke.

- For det første har VUC'erne i mange år haft en god økonomi samlet set. Det gælder også de VUC'er, som dækker tyndt befolkede arealer.
- For det andet ændrer tilskuddene til drift og undervisning sig ikke uge for uge. Omprioriteringsbidraget har været et kendt vilkår i lang tid, og institutionerne har derfor også haft mulighed for at tage højde for det i deres budgetter.
- Og så er det vigtigt at huske, at det er VUC'ernes *lokale* bestyrelse, der på baggrund af en lokal prioritering beslutter, om lokale udbud skal nedlægges eller ej.
- Hvis jeg skal sætte mig i den lokale bestyrelses sted, så vil jeg vove den påstand, at bestyrelsens beslutning om at lukke et udbud i høj grad handler om, hvorvidt der er et tilstrækkeligt *elevgrundlag*.
- Og vi ved jo, at vi kommer til at se ændringer i VUC'ernes elevgrundlag de kommende år. Både fordi beskæftigelsen er høj, og fordi FGU'en overtager en del af VUC'ernes aktivitet. Det fordrer, at VUC'erne tilpasser sig.
- Det er helt afgørende, at vi har et Danmark i balance. Også på uddannelsesområdet. Og det er vigtigt for regeringen, at det er noget, vi har arbejdet målrettet på gennem længere tid.
- Geografisk nærhed var højt prioriteret, da vi lavede FGU-aftalen, og det er også højt prioriteret i regeringens seneste udspil *Mod på livet – Vejene til uddannelse og job*.
- Med dette udspil har vi blandt andet foreslået, at der gennemføres en 'temperaturmåling' af institutionsstrukturen. Det indebærer, at vi blandt andet skal afdække aktivitetsudviklingen og søgemønstre i hele landet på VUC'er, erhvervsskoler og almene gymnasier. Temperaturmålingen skal være med til at sikre, at vi har den viden, der skal til for løbende og fra centralt hold at fremme en bred geografisk uddannelsesdækning.
- Derudover har regeringen sat gang i et eftersyn af taxameter- og tilskudssystemet, som blandt andet skal afdække, hvorvidt det nuværende system understøtter den rette balance mellem kvalitet, aktivitet, effektivitet og geografisk nærhed.
- Endelig kan jeg som et eksempel på regeringens fokus på at sikre uddannelse i tyndt befolkede områder nævne, at vi med aftalen *Fra folkeskole til faglært – Erhvervsuddannelser til fremtiden* jo også har afsat midler til et særtilskud til små erhvervsskoler, ligesom vi har afsat særskilte midler til at øge udbuddet af erhvervsuddannelser i tyndt befolkede områder.

3. Svar på spørgsmål F b)

- Spørgsmål F b) lyder: *Agter ministeren at gøre noget for at redde de otte VUC-centre, der lukker til sommer, og hvad vil ministeren gøre for at sikre, at de 13 øvrige lukningstruede VUC-centre ikke lukker?*
- Her er det igen vigtigt for mig at understrege, at VUC'erne er statsligt *selvejende* institutioner. Det betyder, at beslutningerne om oprettelse og nedlægning af afdelinger træffes af de enkelte institutioner - i en principielt vigtig armslængde fra mig som minister og fra os politikere i det hele taget.
- Jeg bliver også nødt til at nævne, at der ikke er tale om, at otte VUC-centre lukker. Vi taler om afdelinger. Og det er en *helt anden* størrelsesorden.
- Det er op til det enkelte VUC at sørge for, at uddannelsesaktiviteterne tilrettelægges og gennemføres på en hensigtsmæssig måde.
- Og det *er* også en lokal beslutning, om en afdeling skal lukke. Derfor ser jeg det heller ikke som min opgave at søge at påvirke den beslutning om en lukning, som bestyrelsen har taget, så længe reglerne på området overholdes.
- I forlængelse af det synes jeg, det er vigtigt at bemærke, at man lokalt flere steder arbejder for at opretholde udbuddene på andre måder, enten via samarbejde med andre uddannelsesinstitutioner i området, via samarbejde med kommunen eller via fjernundervisning.
- Derudover samarbejder VUC'erne på både FVU- og ordblindeområdet med mere end 100 driftsoverenskomstpartner i form af blandt andet oplysningsforbund, sprogcentre, daghøjskoler og erhvervsskoler, som også har gode tilbud over hele landet.
- I FGU-aftalen er der afsat 60 millioner kroner til VUC'er, der som følge af FGU-aftalen vil være i risiko for at blive nødlidende, og VUC'er, der har udbud, hvor aktiviteten efter udspaltningen til FGU'en ikke er bæredygtig.
- FGU-aftalekredsen har fastlagt kriterierne for at få del i disse midler. Kriterierne er meldt ud til sektoren, og ansøgningsprocessen er i gang.
- VUC'er med lukningstruede afdelinger i yderområderne vil kunne søge om at få del i disse midler.
- Fra politisk hold har vi derfor faktisk allerede gjort noget for at sikre, at lukningstruede VUC-udbud i yderområderne kan opretholdes.

- Samtidig sætter det arbejde, der nu bliver sat i gang i forlængelse af regeringens udspil *Mod på livet – veje til uddannelse og job*, jo yderligere fokus på, hvordan vi fremadrettet kan understøtte en bred geografisk uddannelsesdækning på de almene voksenuddannelser.

3. Svar på spørgsmål F c)

- Spørgsmål F c) lyder: *Mener ministeren, at færre VUC-centre også vil betyde, at færre fremover får en voksen- og efteruddannelse? Og er ministeren enig i, at lukningen af de otte VUC-centre særligt vil ramme nogle af de dele af landet og nogle af de personer, der har allermest brug for voksen- og efteruddannelse?*
- Det er klart, at de lukninger af afdelinger vil betyde, at nogle borgere fremover vil få en længere transporttid, når de skal til undervisning.
- Der er dog fortsat lovkrav om, at almene undervisningstilbud skal ligge *inden for en rimelig geografisk afstand*, hvilket normalt defineres som maksimalt 75 minutter med offentlig transport.
- Styrelsen for Undervisning og Kvalitet holder løbende øje med, at institutionerne lever op til disse krav.
- Fordi vi har et voksenuddannelsessystem med fleksible afholdelsesmuligheder, findes der også tilbud, som ikke kræver, at du møder op på uddannelsesinstitutionen.
- For eksempel udbyder VUC'er mange steder fag som fjernundervisning, ligesom de også udbyder virksomhedsrettede forløb, hvor undervisningen ofte foregår ude på den virksomhed, som samarbejder med VUC'et.
- Som jeg allerede har nævnt samarbejder VUC'et på FVU- og ordblindeområdet også med en lang række driftsoverenskomstparter i hele landet.
- Jeg mener derfor, at der – på trods af de bebudede lukninger – fortsat vil være et bredt og varieret udbud af almene voksenuddannelser for de personer, der har allermest brug for det.
- Til sidst vil jeg igen minde om, at lukningerne af VUC-afdelinger skal ses i lyset af FGU-aftalen, der betyder, at en del af VUC'ernes aktivitet fra 1. august 2019 overgår til de nye FGU-institutioner.

- Det vil gå mere ud over nogle områder end andre.
- Der er dog ikke tale om flere eller færre uddannede. Der er med FGU-reformen til gengæld tale om, at unge under 25 år fremover vil være i målgruppen for forberedende grunduddannelse frem for almen voksenuddannelse.
- Det ser ud til, at otte VUC-afdelinger lukker til sommer. Men aftalen om FGU'en betyder, at der etableres over 80 *nye lokalt forankrede skoler i hele landet*.
- FGU-aftalen afspejler en politisk ambition om, at alle unge i hele landet i højere grad skal være rustet til at tage ansvar for deres eget liv. Målet med FGU-aftalen er derfor også, at *flere* unge – både i by og på land – skal gennemføre en uddannelse eller være i beskæftigelse.
- Udover de institutionelle strukturtilpasninger aktualiserer etableringen af FGU'en også en række spørgsmål vedrørende VUC'ernes uddannelsespolitiske rolle. Blandt andet indebærer etableringen af FGU, at målgruppen for avu kommer til at ændre sig markant. Dette får betydning for, hvilken opgave avu som enkeltfag fremadrettet skal løfte, og det får også konsekvenser for hf-enkeltfag.
- Derfor har jeg bebudet, at der skal gennemføres et eftersyn af både almen voksenuddannelse og hf-enkeltfag, så vi kan skabe de bedst mulige tilbud til de grupper af voksne, der har behov for uddannelse. Og som nævnt forventer jeg, at der er et stort potentiale for VUC'erne i forhold til at løfte den almene voksen- og efteruddannelsesindsats.
- Tak for ordet.